

ГИ ДЪО МОПАСАН ПРИКЛЮЧЕНИЕТО НА ВАЛТЕР ШНАФС

Превод от френски: Зефира Кацкова, 1976

chitanka.info

На Робер Пеншон

Откакто влезе във Франция с нашественическата армия, Валтер Шнафс се смяташе за най-нещастния човек на света. Той беше пълен, вървеше трудно, лесно се задъхваше и страдаше ужасно от плоските си и много дебели крака. Освен това беше миролюбив и доброжелателен човек, съвсем не славолюбив или кръвожаден, баща на четири деца, които обожаваше, и съпруг на млада руса жена, за чиито ласки, нежни грижи и целувки безутешно скърбеше всяка вечер. Обичаше да става късно и да си ляга рано, да яде бавно хубави неща и да пие бира в бирариите. Освен това мислеше, че всички приятни неща изчезват заедно с живота и таеше в сърцето си страшна, инстинктивна и същевременно осъзната ненавист към оръдията, пушките, револверите, сабите и особено към щиковете, чувствуваше се неспособен да движи достатъчно пъргаво това бързо оръжие, за да защити дебелия си корем.

И нощем, когато си легнеше на земята, увит в шинела, до другарите си, които хъркаха, той дълго време мислеше за близките си, оставени някъде далече, и за опасностите, с които беше осеян пътят му.

Ако го убиеха, какво щеше да стане с децата? Кой щеше да ги отгледа и възпита? Те и сега не бяха богати, въпреки дълговете, които беше направил, за да им остави малко пари, преди да тръгне. И понякога Валтер Шнафс плачеше. При започване на боевете той чувствуваше такава слабост в краката си, че му се искаше да се отпусне, да падне, но си мислеше, че цялата войска ще мине по тялото му. От свистенето на куршумите косата му настръхваше.

От месец насам той живееше така в ужас и тревога.

Неговото поделение настъпваше към Нормандия и един ден той бе изпратен на разузнаване с малък отряд, който трябваше само да проучи част от местността и после да се върне в частта си. По полето всичко изглеждаше спокойно, нищо не издаваше някаква подготвена съпротива.

Прусаците спокойно заслизаха в една малка долчинка, прорязана от дълбоки урви, когато силна пушечна стрелба ги прикова на място и свали двадесетина от тях. От една горичка, голяма колкото длан, изведнъж изскочиха доброволци и се спуснаха напред с щикове на пушките.

Отначало Валтер Шнафс замръзна на мястото си, толкова изненадан и смутен беше, че не помисли даже да бяга. После го обзе лудо желание да избяга, но веднага се сети, че ще тича като костенурка в сравнение със слабите французи, които връхлетяха, скачайки като стадо кози. Тогава на шест крачки пред себе си той забеляза широк трап, обрасъл с храсти, покрити със сухи листа, и без да помисли даже за дълбочината, скочи вътре с прибрани крака, както се скача от мост в реката.

Като стрела мина през дебелия пласт пълзящи растения и бодливи къпини, които му издраха лицето и ръцете, и падна тежко, седнал върху каменна постеля.

Веднага вдигна очи и видя небето през дупката, която беше пробил. Тази предателска дупка можеше да го издаде и той предпазливо запълзя на четири крака по дъното на трапа, покрит с преплетени клонки. Движеше се колкото е възможно по-бързо и се отдалечаваше от полесражението. После се спря и пак седна, сгушен като заек сред високите сухи треви.

Още известно време чуваше гърмежи, викове и стенания. После бойният шум стихна, замря. И стана пак тихо и спокойно.

Изведнъж нещо шавна пред него. Той страшно се изплаши. Някакво птиченце беше кацнало на едно клонче и раздвижи сухите листа, но близо час сърцето на Валтер Шнафс би силно и бързо от тази уплаха.

Нощта настъпваше и изпълваше урвата с мрак. Какво да прави? Какво ще стане с него? Да догони войската си? Но как? През къде? А трябваше пак да започне ужасния живот, който водеше от започването на войната, живот, изпълнен с тревоги, страхове, умора и страдания. Не! Нямахме вече тази смелост. Нямахме вече необходимите сили, за да понася походите и да презре ежеминутните опасности.

Но какво да прави? Не можеше да остане в тази урва и да се крие чак до края на военните действия. Не, разбира се! Ако не трябваше да

яде, тази възможност не би го ужасила, но трябваше да яде, да яде всеки ден.

И така, той се намираще сам, въоръжен, в униформа, на неприятелска земя, далеч от онези, които можеха да го защитят. Тръпки го побиха.

Изведнъж му мина през ума:

„Да бях поне пленник!“

И сърцето му трепна от желание, от силно непреодолимо желание да бъде пленник на французите.

Пленник! Да бъде спасен, хранен, подслонен, далеч от куршумите и сабите, да няма от какво да се страхува, в хубав, добре пазен затвор! Пленник! Мечта!

И веднага взе решение:

„Ще се предам!“

Изправи се, решен да изпълни намерението си, без да се бави нито минута. Но застана неподвижен, изведнъж го налегнаха неприятни мисли и нови страхове.

Къде ще се предаде? Как? През къде да мине? И ужасни образи, образи на смъртта, нахлуха в душата му.

Ако тръгне сам из полето с островърхата си каска, ще се изложи на страшни опасности.

Ами ако срещне селяни? Като видят този изгубил се прусак, този беззащитен прусак, селяците ще го убият като скитащо псе! Ще го пребият с вилите, с мотиките, с косите и лопатите си! Ще го направят на тесто, на каша, с настървението на ожесточени победени.

Ами ако срещне доброволци? Доброволците са жестоки, без закон и дисциплина, ще ги разстрелят за развлечение, за да прекарат един забавен час, за да се посмеят на страха му. И струваше му се, че е облегнат вече о стената срещу дванадесетте дула на пушките, а малките им кръгли и черни дупчици сякаш го гледаха.

Ами ако срещне самата френска войска? Войниците от предните части ще го сметнат за разузнавач, за някой смел и хитър войник, тръгнал сам на разузнаване, и ще стрелят по него. И чуваше вече неравномерните гърмежи на войниците, залегнали в храстите, а той, прав всред полето, падаше, надупчен като решето от куршумите, които чувствуваше, че влизат в месата му.

И пак седна отчаян. Положението му изглеждаше безизходно. Нощта беше паднала вече, нощ безмълвна и тъмна. Той не мърдаше, тръпнещ при всеки непознат лек шум, който минаваше през мрака. Един заек на входа на някакво леговище тупна със задницата си и едва не накара Валтер Шнафс да побегне. Крясъците на кукумявките разкъсваха душата му, пронизваха го с внезапни страхове, болезнени като рани. Той пулеше големите си очи и се взираше в тъмнината и всеки миг му се струваше, че някой ходи близо до него.

След безкрайни часове на адски мъки той забеляза през свода от клони, че небето се просветлява. Тогава го обзе безкрайно облекчение. Ръцете и краката му се отпуснаха, отпочинали изведнъж. Сърцето му се успокои. Очите му се затвориха. Заспа.

Когато се събуди, стори му се, че слънцето се е издигнало почти до средата на небето; трябва да беше обяд. Никакъв шум не смущаваше мрачния покой на полето и Валтер Шнафс почувствува, че е страшно гладен.

Прозяваше се, устата му се пълнеше със слюнка при мисълта за хубавата войнишка наденица, стомахът го заболя.

Стана, направи няколко крачки, почувствува краката си изнемощели и пак седна да размисли. Цели два-три часа пресмята възможностите за и против, като всеки миг променяше решението си, сломен, нещастен, разкъсван от най-противоречиви доводи.

Най-после една мисъл му се стори разумна и изпълнима — да дебне минаването на някой сам селянин, без оръжие и опасни работни сечива, да изтича пред него и да му се предаде, като му даде да разбере, че се предава.

Тогава свали каската си, чийто връх можеше да го издаде, и с безкрайна предпазливост показа глава от дупката си.

Наоколо не се мяркаше никакъв човек. Надясно малко селце отправяше към небето дима на покривите си, дима на кухните! А наляво, в дъното на широк път, ограден с дървета, се виждаше голям замък с кулички отстрани.

Почака до вечерта, но страдаше ужасно. Виждаше само летенето на гарваните и чуваше глухите степенания на червата си.

И отново нощта се спусна над него. Налегна се на дъното на убежището си и заспа трескав сън, със страшни видения, сън на гладен човек.

Пак се зазори над главата му. Той почна да наблюдава. Но полето беше пусто както предния ден и нов страх проникна в душата на Валтер Шнафс, страхът от гладна смърт. Виждаше се в дъното на трапа, легнал по гръб, склопил очи. После животинки, разни дребни животинки се приближаваха до трупа му и почваха да го ядат, като го нападаха отвсякъде, плъзгаха се под дрехите му, за да хапят студената му кожа. А голям гарван кълвеше очите му с острия си клюн.

Тогава му се стори, че полудява. Представи си, че ще припадне от слабост и няма да може да върви. И вече се готвеше да се спусне към селото, решен да предприеме всичко, да презре всичко, когато забеляза трима селяни, които отиваха на нивите си с вили на рамо, и пак се сгуши в скривалището си.

Но щом нощта се спусна над равнината, той излезе бавно от трапа и тръгна приведен, плах, с разтуптяно сърце, към далечния замък, като предпочете да влезе в него, а не в селото, което му се струваше страшно като пещера, пълна с тигри.

Долу прозорците светеха. Един даже беше отворен. Силна миризма на печено се носеше оттам, миризма, която изведнъж проникна в носа и чак до дъното на корема на Валтер Шнафс, присви го, накара го да се задъха, привлече го неудържимо и вля в сърцето му отчаяна смелост.

И изведнъж, без да размисли, той застана с каска на главата в рамката на прозореца.

Осем прислужници вечеряха около голямата маса. Но изведнъж една слугиня остана с отворена уста, изпусна чашата си и втренчи очи. Всички проследиха погледа ѝ.

Видяха неприятеля!

Боже! Прусаците нападат замъка!

В началото се чу вик, един-единствен вик, нададен от осем различни гърла, вик, изразяващ неописуем ужас; после — шумно ставане, блъсканица, бъркотия, лудо бягане към вратата в дъното. Столовете падаха, мъжете събаряха жените и минаваха през тях. За две секунди стаята беше празна, изоставена, а масата, отрупана с ястия, стоеше пред смаяния Валтер Шнафс, който продължаваше да стърчи прав пред прозореца.

След кратко колебание той скочи през прозореца и пристъпи към чиниите. Ужасният му глад го караше да трепери като трескав, но

някакъв страх го задържаше още. Сковаваше го. Ослуша се. Сякаш цялата къща се тресеше. Врати се затваряха, бързи стъпки се носеха горе по пода. Неспокойният прусак се вслушваше в неясния шум, после чу глух тропот, като че ли паднаха тела върху меката почва в подножието на стената, човешки тела, които скачаха от първия кат.

После всяко движение, всяко вълнение заглъхна и големият замък стана тих като гроб.

Валтер Шнафс седна пред една неначената чиния и почна да яде. Гълташе големи залци, като че ли се боеше да не го прекъснат много скоро, преди да се е налапал достатъчно. Тъпчеше с две ръце парчетата в отворената си като яма уста. Несдъвканите залци слизаха един след друг в стомаха му и издуваха гушата му, като минаваха през нея. Понякога спираше, защото щеше да се пръсне като препълнена тръба. Тогава вземаше каната със сидър и си почистваше хранопровода, както се промива запушена тръба.

Изпразни всички чинии със супа, всички чинии с ядене и всички бутилки, после, пиян от пиене и ядене, затъпял, зачервен, разтърсван от хълцукане, със замаяна глава и мазна уста, той разкопча куртката си, за да си поеме дъх, неспособен обаче да направи нито крачка. Очите му се затваряха, мисълта му стана неясна. Сложи натежалото си чело върху скръстените на масата ръце и постепенно изгуби представа за предметите и събитията.

Последният лунен сърп осветяваше слабо небосвода над дърветата в парка. Това беше хладният час, който предшествуваше деня.

Многобройни сенки се промъкваха в хрусталаците и понякога на някой лунен лъч блясваше стоманен щик.

Спокойният замък издигаше мрачните си очертания. Само на долния кат още светеха два прозореца.

Изведнъж гръмлив глас изрева:

— Напред! Дявол да го вземе! На нож, момчета!

Тогава за миг една човешка вълна разби врати, капаци и прозорци, втурна се, изпочупи всичко, нахлу в къщата. За миг петдесет войника, въоръжени до зъбите, скочиха в кухнята, където почиваше мирно Валтер Шнафс. Допряха до гърдите му петдесет заредени пушки, повалиха го и го вързаха от главата до краката.

Той пъхтеше смаян, много затъпял, за да разбере какво става, удрян, блъскан и обезумял от страх.

И изведнъж един дебел военен с украсена със златни галони униформа сложи крак на корема му и изрева:

— Вие сте мой пленник! Предайте се!

Прусакът разбра само думата „пленник“ и изстена: „Ja, ja, ja.“

Вдигнаха го, вързаха го за един стол и победителите, запъхтени като китове, го заразглеждаха с живо любопитство. Мнозина седнаха, капнали от вълнение и умора.

Той се усмихваше, усмихваше се вече, уверен, че най-после е пленник!

Друг офицер влезе и докладва:

— Господин полковник, неприятелите са избягали. Изглежда, че има много ранени. Ние сме господари на местността.

Дебелият военен, който си бършеше челото, изрева:

— Победа!

И записа в малкия търговски бележник, който измъкна от джоба си:

„След ожесточена битка прусаците бяха принудени да отстъпят, като отнесоха мъртвите и ранените си. Общо петдесет души са извадени от строя. Мнозина останаха в наши ръце.“

Младият офицер продължи:

— Какви мерки да взема, господин полковник?

— Ще се оттеглим, за да избегнем ново нападение с артилерия и по-големи сили.

И даде заповед за връщане.

Поделението се строи в мрака, под стените на замъка, и потегли, като обгради отвсякъде здраво вързания Валтер Шнафс, държан от шестима войника с револвери в ръка.

Бяха изпратени разузнавачи, за да разгледат пътя. Напредваха предпазливо и спираха от време на време.

Призори пристигнаха в околийското управление на Рош Узел — националната гвардия на това градче беше извършила бойния подвиг.

Населението, разтревожено и извънредно силно възбудено, чакаше. Когато забелязаха каската на пленника, нададоха страшни викове. Жените дигаха ръце, бабите плачеха, старец хвърли патерицата си по прусака и удари по носа един от пазачите му.

Полковникът ревеше:

— Бдете за сигурността на пленника!

Най-послед стигнаха до кметството. Отвориха затвора и хвърлиха вътре развързания Валтер Шнафс. Двеста въоръжени мъже караулеха около зданието.

Тогава, въпреки признаците на неправилно храносмилане, които го измъчваха от известно време, прусакият, полудял от радост, заигра лудо, като си вдигаше ръцете и краката, и надаваше бесни викове, докато изтощен, падна до стената.

Така превзеха замъка Шампинье само след шест часа окупация.

Полковник Патие, търговец на платове, който извърши този подвиг, като предвождаше националната гвардия на Ла Рош-Уазел, беше награден с орден.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.